

Raadsvergadering d.d. 2 juli 2020

Aan de raad,

Onderwerp

Beoordeling aanvraag zonneparken

Beslispunten

- Het al dan niet afgeven van een ontwerp verklaring van geen bedenkingen (ontwerp VVGB) voor vier aanvragen voor het realiseren van een zonnepark, alle onder voorwaarde van het opstellen van een samenwerkingsovereenkomst.

Samenvatting

Met vaststelling van de 'Visie op Grootschalige Opwek van Duurzame Energie' begon in 2019 een pilot voor het vergunnen van maximaal vijf zonneparken in de gemeente, voor de periode van maximaal 25 jaar. Vier aanvragen zijn door de beoordelingscommissie als voldoende beoordeeld voor deze fase van het proces, en hiervoor heeft het college op 25 juni 2020 een positief principebesluit afgegeven. Dit besluit is in alle gevallen onder voorwaarde van het opstellen van een samenwerkingsovereenkomst tussen aanvrager en gemeente, waarin enkele onderdelen in meer detail worden uitgewerkt. Deze aanvragen worden nu voorgelegd aan de gemeenteraad voor een ontwerp verklaring van geen bedenkingen (VVGB) als onderdeel van de vergunningaanvraag-procedure. Bij de ontwerp VVGB is hetzelfde voorbehoud opgenomen als bij het principebesluit: er dient in de komende weken een samenwerkingsovereenkomst opgesteld te worden.

Aanleiding

In september 2019 stelde de gemeenteraad de 'Visie op Grootschalige Opwek van Duurzame Energie in Laarbeek' vast. Deze visie maakt mogelijk dat maximaal vijf zonneparken worden vergund. Met geïnteresseerden is afgesproken dat in januari 2020 begonnen zou worden met de beoordeling van principeverzoeken / aanvragen. Hiervoor is een commissie opgericht bestaande uit drie interne ambtenaren (duurzaamheid, leefomgeving en RO) en drie externe experts (businesscase, participatie en technisch). Er hebben zich zo'n 20 geïnteresseerden gemeld, waarvan 10 een schriftelijke aanvraag hebben ingediend. Een overzicht is te vinden als bijlage.

In mei 2020 bleek dat de tot dusver beoogde procedure (kruimelgevallenregeling) niet volstond voor de aanvragers omdat de projecten dan niet in aanmerking komen voor SDE+ subsidie. Daarnaast zijn er steeds meer signalen dat de hoogte van de subsidie en het aantal aanvragen dat in aanmerking komt in 2021 wederom fors zal afnemen. Tegelijk kwam de concept Regionale Energie Strategie uit, waarin in Laarbeek twee zoekgebieden worden aangewezen voor grootschalige opwek van duurzame energie.

Om deze redenen hebben we er voor gekozen om de procedure te versnellen, om de kans te vergroten dat kansrijke initiatieven een vergunning hebben op tijd voor de SDE+ subsidieronde in het najaar van 2020. Hierover bent u in een memo geïnformeerd.

Vier aanvragen zijn daarvoor op dit moment voldoende gevorderd en inhoudelijk van voldoende kwaliteit. Bij elke aanvraag geldt dat de onderwerpen procesparticipatie en financiële participatie nog niet in detail zijn uitgewerkt. De geschetste denkrichting is wellicht voldoende voor een eerste oordeel op het principeverzoek, maar richting uitvoering moet dit verder worden uitgewerkt en uit-onderhandeld. Daarom wordt bij elke aanvraag een samenwerkingsovereenkomst (SOK) als voorwaarde gesteld.

Onderbouwing om op dit moment een besluit te nemen

De beoordelingscommissie heeft gemerkt dat de afgelopen maanden een leertraject zijn geweest. Zo hebben we de procedure in eerste instantie op een andere manier opgestart en moest ook in de praktijk blijken welke eisen we wel en niet konden stellen aan aanvragen in de voorfase. We hebben veel overlegd met de initiatiefnemers, die bijvoorbeeld veelal dure vooronderzoeken (zoals ecologisch onderzoek) willen uitstellen tot na een principebesluit, waarbij wij van mening waren dat dit juist nodig was om tot zo'n besluit te komen. Het resultaat is dat er nu een beoordeling ligt waarbij de intenties op alle onderdelen veelal voldoende zijn, maar de uitwerking soms nog onvoldoende gedetailleerd. Over sommige punten moeten nog nadere afspraken gemaakt worden, zoals de hoogte van financiële compensatie voor de gemeente / gemeenschap. Wij adviseren om nu een volgende stap in het proces te zetten en een principebesluit (college) en VVGB (raad) af te geven. De SOK dient vervolgens om nadere afspraken over de details vast te leggen.

De voordelen van nu een besluit nemen zijn:

- De locaties die nu voorliggen passen erg goed bij ons beleid, in het landschap en bij de RES. De commissie is enthousiast over deze plaatsen.
- Nu een besluit nemen geeft initiatiefnemers de kans op SDE++ subsidie, waarvan de hoogte jaar na jaar terugloopt. Wachten met het besluit vertraagt het proces met een jaar, waardoor het risico ontstaat dat initiatieven afhaken. Dit is nadelig voor onze duurzaamheidsdoelstellingen en RES verplichtingen.
- Er is een toenemende concurrentie rondom aansluitingen op het elektriciteitsnet. Buurgemeenten Meijerijstad en Helmond hebben grootschalige projecten in de planning waardoor er een risico is dat de netcapaciteit voor Laarbeekse projecten in de toekomst niet toereikend is.
- De toekomstige beleidslijn van de provincie is onzeker, waardoor het wellicht in de toekomst moeilijker wordt om onze duurzaamheidsdoelstellingen en RES verplichtingen te realiseren.

De risico's zijn:

- Nog niet alle informatie is in detail ingediend of afgesproken, omdat initiatiefnemers aangeven meer zekerheid nodig te hebben om de volgende stappen te kunnen zetten. Dit wordt daarom nu opgevangen in de samenwerkingsovereenkomst.
- Participatie / omgevingsdialoog vinden wij erg belangrijk. Als de gemeente nu snel schakelt, geeft dit de initiatiefnemers de kans om de subsidie-deadline te halen. Dit mag echter niet ten koste gaan van de kwaliteit van het participatietraject. Om een zorgvuldig participatietraject te borgen wordt dit opgenomen in de samenwerkingsovereenkomst.
- Risico op precedentwerking: we willen van dit proces leren welke eisen en voorwaarden in het voortraject passend zijn en welke in de verdere uitwerking. Na de pilot moet dit worden geëvalueerd zodat dit in een eventuele volgende ronde (of vijfde succesvolle

aanvraag) kan worden bijgesteld en aan de voorkant voor alle partijen duidelijk is wat precies wenselijk is.

We gaan geen concessies doen aan de kwaliteitseisen die we aan de initiatieven stellen. Alleen met een samenwerkingsovereenkomst en vergunningsaanvraag waarin alle details naar tevredenheid worden geregeld, zal de definitieve vergunning worden afgegeven.

Onderbouwing voorwaarde samenwerkingsovereenkomst (SOK)

Twee elementen worden in alle aanvragen nog te summier uitgewerkt of er wordt in de ogen van de commissie nog niet genoeg aangeboden. Dit zijn procesparticipatie (omgevingsdialoog, hoe worden omwonenden / inwoners betrokken) en financiële participatie / maatschappelijke meerwaarde (hoe profiteert de gemeente financieel en hoe profiteren inwoners, financieel of anderszins). We stellen daarom de voorwaarde dat er een samenwerkingsovereenkomst wordt opgesteld waarin over deze onderdelen nadere afspraken worden gemaakt. We nemen hierbij de landelijke gedragscode zon op land als uitgangspunt.

Onderbouwing per aanvraag

De bijlagen geven een beoordeling van de vier aanvragen en een geanonimiseerd overzicht van de aanvragen die nog in een voorstadium zijn. De aanvragen die nu voorliggen voldoen aan de eisen van de Visie en de commissie, met de kanttekening dat sommige onderdelen nog uitgewerkt moeten worden in de SOK. Eén project voldoet niet aan de eis van de maximum omvang: dit is een project van 17 hectare. In de onderbouwing wordt nader toegelicht waarom de beoordelingscommissie adviseert om dit project toch toe te staan.

Het is interessant om te zien dat het vier zeer verschillende aanvragen betreft, die elk een eigen sterke punt hebben. Bij de eerste aanvraag is dat een waardevolle bijdrage voor beekherstel; bij de tweede een waardevol interactief traject dat leidt tot draagvlak en kwalitatief hoge landschappelijke inpassing; het derde project heeft de potentie om vooral financieel meerwaarde te hebben voor inwoners, ondernemers en Platform Duurzaam Laarbeek, en het vierde is tenslotte een manier voor een lokale ondernemer om de eigen bedrijfsvoering te verduurzamen.

Vervolgtraject

Onderstaande planning is het optimale scenario, waarbij alle besluiten positief zijn voor de aanvragen en er geen zienswijzen binnenkomen die ons van gedachten doen veranderen. Het is natuurlijk altijd mogelijk dat de ODZOB langer doet over het beoordelen (doordat aanvragen niet compleet of onduidelijk worden ingediend), dat er een besluit wordt genomen dat negatief is, of dat zienswijzen het proces vertragen.

processtap	partij	planning
Principebesluit onder voorwaarde SOK	College	25 juni 2020
Indienen aanvraag omgevingsvergunning	Aanvrager aan ODZOB	Juni 2020
Afgifte ontwerp VVGB onder voorwaarde SOK	Raad	2 juli 2020
Vergunning traject, ontwerp vergunning	ODZOB	Tot eind juli 2020
Uitwerken en afsluiten SOK	Aanvrager met gemeente (ambtelijk + extern adviseur)	Uiterlijk 13 aug 2020
Behandelen evt. zienswijzen op het ontwerp	Raad	27 aug 2020

VVGB, afgeven definitieve VVGB		
Behandelen evt. zienswijzen op de ontwerp vergunning, afgeven definitieve vergunning	ODZOB + gemeente	Sept 2020

Dit schema leidt tot een aantal inspanningen van de gemeente. Zo moeten we een communicatie-traject aangaan met de omwonenden / inwoners over de vier projecten en over onze ambities rondom zonneparken in het algemeen. Dat vraagt inspanningen van team communicatie en team duurzaamheid. Hierover zijn werkafspraken gemaakt. Voor het uitwerken van de SOK is het verstandig om een externe adviseur in te zetten. Vakspecialisten binnen de gemeente moeten rekening houden met de planning om snel te kunnen beoordelen in advisering op de ruimtelijke onderbouwing en voor het tijdig aanleveren van bestuurlijke documenten.

Beoogd effect en/of resultaat

Het realiseren van de zonneparken is een belangrijke stap in het invullen van de Laarbeekse verplichtingen in de Regionale Energie Strategie (RES) en de lokale doelstelling van CO₂ reductie en sluit aan bij het thema 'duurzame energie' in onze duurzaamheidsagenda.

Kanttekeningen o.a. financiële, juridische, communicatieve en veiligheidsaspecten

De gevolgde procedure is een 'uitgebreide procedure omgevingsvergunning' die wordt begeleid door de ODZOB. De ODZOB geeft aan dat deze procedures wellicht tijdrovender zijn dan gebruikelijke omgevingsvergunningen, waardoor de gedeclareerde uren wellicht hoger uitkomen. Om op een zorgvuldige en kritische manier de SOK op te kunnen stellen, stelt de commissie voor om hiervoor een externe deskundige in te schakelen. Hieraan zijn kosten verbonden voor inhuur ter grootte van enkele uren per aanvraag. De leges die betaald moeten worden voor de vergunningen zijn kostendekkend, ook als een extern adviseur wordt gevraagd om te ondersteunen bij het uitwerken van de SOK.

Omgevingsdialoog en communicatie is erg belangrijk voor het draagvlak van de projecten. Daarom wordt een participatie- en communicatieplan gevraagd als onderdeel van de SOK.

Bijlagen

1. beoordeling zonnepark aanvraag 'Zonneweide Liesvelden'
2. beoordeling zonnepark aanvraag 'Zonneweide de Blauwe Poort'
3. beoordeling zonnepark aanvraag 'Zonneveld Rooijseweg'
4. beoordeling zonnepark aanvraag 'Zonneveld Pater Eustachiuslaan'
5. overzicht aanvragen zonneparken Laarbeek 2020

Het college van burgemeester en wethouders,
gemeentesecretaris van Laarbeek,

J.W.M. van de Ven

de burgemeester van Laarbeek,

F.L.J. van der Meijden